

Praktische ondersteuning voor evalueren door jeugdhulpverleners

Jeugdhulpverleners maken werk van casuïstiekbesprekingen, intervisie en evaluaties met ketenpartners en gezinnen, maar beseffen dat dit niet altijd efficiënt en effectief gebeurt. De handreiking *Bouwstenen van evalueren voor jeugdhulpprofessionals* helpt hen heel praktisch om dit wél te doen.

TEKST: FRANK VAN WIJCK FOTO: PIXABAY

Hij is er, de handreiking *Bouwstenen van evalueren voor jeugdhulpprofessionals*. En niet alleen op papier, maar ook digitaal. In dat geval zelfs voorzien van een quick scan waarmee de handreiking in vijf minuten interactief en op maat gemaakt aan de eigen situatie kan worden aangepast. Handig voor de gebruikers, want de handreiking biedt weliswaar bouwstenen voor een goede evaluatie en reflectie, maar die bouwstenen zijn niet in iedere situatie allemaal even relevant. “Door de quick scan in te vullen, ziet een team heel snel waar de knelpunten zitten”, zegt Laura Nootboom, senior onderzoeker bij LUMC Curium en een van de opstellers.

Achtergrond

Waarom was het belangrijk dat deze handreiking er kwam? Dat heeft een geschiedenis. Observaties in wijk-

teams in het kader van het ZonMw programma Gezin aan zet, van hoe jeugdzorgprofessionals werken, maakten duidelijk dat deze professionals veel evalueren en reflecteren, maar dat dit niet altijd even effectief en efficiënt gebeurt. ‘Ik heb er veel tijd ingestoken, maar wat krijg ik daar nu eigenlijk voor terug?’, hoorden de onderzoekers. “De tevredenheid was laag”, zegt Nootboom. “In overleg met mensen uit de praktijk bespraken we waaraan zij behoefte hadden. Niet aan een vaststaande methodiek, bleek al snel, want ‘methodiek’ is een beetje een allergie-woord onder jeugdhulpprofessionals.”

Wat ze wel wilden, was een praktisch hulpmiddel op maat, dat rekening houdt met het feit dat niet alle evaluatiemomenten hetzelfde zijn. Dit hangt bijvoorbeeld af van de deelnemers. “De transformatie van de jeugdhulp speelde ook een rol in de wens tot zo’n hulpmiddel te

komen”, vertelt Nootboom. “De jeugdhulpverleners moesten immers daarmee op een andere manier gaan werken. Daarbij hoort reflectie, maar die moet dan wel efficiënt zijn. Meer regie bij het gezin leggen is mooi, maar daarbij moet je wel reflecteren op de vraag of je dat daadwerkelijk doet en of je dat goed doet.”

Praktisch opgezet

Het mooie was dat de onderzoekers vier jaar de tijd kregen om met zes op jeugd gerichte wijkteams mee te lopen, in Den Haag en Holland Rijnland. “Dit leerde ons heel veel over wat generieke elementen zijn voor wat in evalueren en reflecteren wel of niet werkt”, vertelt Nootboom. “We interviewden ook beleidsmedewerkers, professionals, ouders en jongeren. De handreiking moest nadrukkelijk geen product van de onderzoekers worden, maar juist een grote inbreng vanuit de praktijk hebben. Dat is gelukt, want we horen nu van jeugdhulpverleners die de handreiking gebruiken terug dat hij precies aansluit bij hun dagelijkse praktijk. Dat is een mooi compliment.”

Een afgeleid compliment komt van de gemeenten. Die laten weten dat ze de handreiking ook gebruiken voor hun Wmo-teams. “Zo generiek is hij dus”, zegt Nootboom, “en dat wilden we ook. We hebben bewust bijlagen opgenomen voor drie specifieke doelgroepen: evalueren met gezinnen, evalueren met beleidsmakers, en de begeleiding van evaluatie door leidinggevenden, managers en coaches.”

Wetenschappelijk onderbouwd

In maart worden twee seminars georganiseerd om de potentiële gebruikers meer informatie te geven over de handreiking. “Ik hoop dat hij breed toegepast gaat worden”, zegt Nootboom. “Er is natuurlijk al heel veel documentatie op dit gebied voor jeugdhulpverleners en ik begrijp het als hen dit informatie moe maakt. Maar juist dan is zo’n praktische handleiding als we hen nu bieden denk ik heel welkom voor ze. Alleen de afbeelding op de eerste pagina al maakt direct duidelijk wat ze ervan kunnen verwachten en hoe ze de evaluatie en reflectie heel praktisch kunnen aanpakken.”

Inmiddels is gewerkt aan een publicatie die beschrijft dat de handreiking een gedegen wetenschappelijk fundament heeft. Deze publicatie zal binnen afzienbare tijd in een internationaal wetenschappelijk tijdschrift worden gepubliceerd. <<

SEMINARS VOOR JEUGDHULPVERLENERS

Jeugdhulpverleners die meer willen weten over de handreiking *Bouwstenen van evalueren voor jeugdhulpprofessionals* kunnen hiervoor terecht bij twee seminars die jb Lorenz organiseert. Beide seminars zijn online en zijn kosteloos bij te wonen.

- Het eerste seminar is een tafelgesprek tussen Laura Nootboom en uitgever Bianca den Outer, waarin Nootboom de handreiking introduceert en toelicht. Ze zal vertellen hoe de handreiking tot stand is gekomen en hoe jeugdhulpverleners er in hun praktijk gebruik van kunnen maken. Hierbij biedt ze ook uitleg over de bouwstenen die in de handreiking worden toegepast.
- Het tweede seminar is eveneens een tafelgesprek tussen Nootboom en Den Outer. In dit tweede gesprek zal Nootboom de ins en outs van de handreiking verder uitdiepen en meer vertellen over de praktische toepassingsmogelijkheden. Bij de bouwstenen zal ze verdieping geven over hoe die kunnen worden ingezet bij gezinnen, beleidsmedewerkers en leidinggevenden.

De data van deze twee sessies zijn 10 maart van 12.00 tot 14.00 uur en 31 maart van 12.00 tot 14.00 uur. Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven via de community www.1sociaaldomein.nl.

De handreiking is te downloaden via www.bouwstenenevalueren.nl, inclusief de quick scan. Een animatie biedt in enkele minuten uitleg over het gebruik van de handreiking. Die biedt heldere uitleg over wat evalueren is, met wie en wanneer het kan worden gedaan en hoe dit effectief en efficiënt kan worden aangepakt. De handreiking beschrijft de structuur van evalueren en de voorbereiding en geeft praktische handvatten voor tijdens het evalueren zelf en het vervolg dat eraan kan worden gegeven.